

СТУДЕНТСЬКИЙ ПОСІБНИЧОК З ІНКЛЮЗІЇ

фідбеки тижня інклюзивної освіти
«Без кордонів: розвиток та підтримка
інклюзивної освітньої спільноти»
в Прикарпатському університеті

Кому: людям, які хочуть дізнатися про інклюзію, студентам і педагогам.

Мета: сформувати уявлення про інклюзію, мотивувати до позитивної участі в ній, підготувати ресурсно і психологічно.

Виконали:

(с) Біньковська Аліна, 2018

(с) Курник Наталія, 2018

(с) Бродович Ірина, 2018

Студенти групи ДО -43 (Дошкільна освіта)

Івано-Франківський коледж

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

У рамках проекту Без кордонів: розвиток та підтримка інклюзивної освітньої спільноти, 2019

Біньковська А., Курник Н., Бродович І. Студентський посібничок з інклюзії: фідбеки тижня інклюзивної освіти «Без кордонів: розвиток та підтримка інклюзивної освітньої спільноти» в Прикарпатському університеті. / за ред. С. М. Сидоріва. Івано-Франківськ : Pysa4ka, 2019. 15 с.

Візія, дизайн, редакція, верстка, відродження і втілення:

(с) Сергій Сидорів, 2019

ЗМІСТ

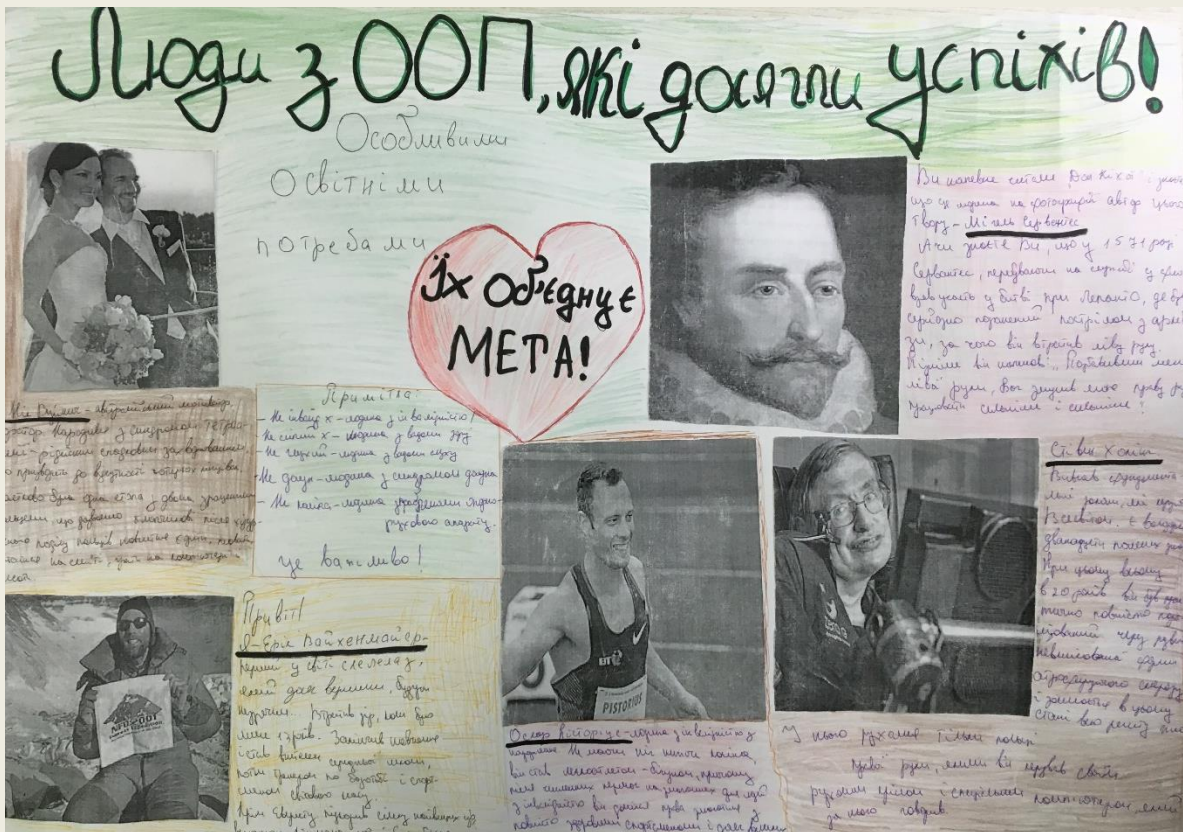
1. Вступ.....	4
2. Поняття «інклюзія»	5
2.1. Завдання інклюзії.....	5
2.2. Переваги інклюзивної освіти:.....	6
3. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи.....	7
4. Поради щодо організації першої зустрічі з батьками дитини з ООП :.....	8
5. Мультфільми, які навчають дітей толерантності:	8
6. Наявність пандусів у Івано-Франківську.	10
Висновок.....	14
Подяка	14

1. Вступ

Дітям з особливими освітніми потребами(ООП) потрібна увага, любов, розуміння і підтримка, як і всім. Це дітки, які мають розлади зору, слуху, опорно-рухового апарату, діти з синдромом Дауна, аутичні діти, обдаровані, діти-індиго.. На жаль, наше суспільство ще не сприймає їх так, як би нам хотілося. Весь цей час, вони були «ізольовані» від світу; вони пізнавали радість, коли їм давали увагу, лише увагу, але хіба цього достатньо дітям?! Ні. Тому у нашій країні відбулося довгоочікуване включення цих діток до дітей із нормальним розвитком. Є ряд переваг такого серйозного кроку, але і мінуси також присутні, про які Ви згодом дізнаєтеся.

Що таке інклюзія, її особливості і нюанси також тут присутні, і чи буде вона розвиватися, залежатиме від вашого ставлення до неї. Тому ми хочемо налаштувати Вас на позитивне сприйняття і ознайомити з усіма особливостями і перевагами інклюзії.

2. Поняття «інклюзія»

Інклюзія (від англ. inclusion — включення) — процес збільшення ступеня участі всіх громадян в соціумі. І насамперед тих, що мають труднощі у фізичному чи розумовому розвитку. Він передбачає розробку і застосування таких конкретних рішень, які зможуть дозволити кожній людині рівноправно брати участь в академічному і суспільному житті.

Одним із головних завдань інклюзії є відгук на широкий спектр освітніх потреб в шкільному середовищі та поза його межами.

2.1. Завдання інклюзії.

Інклюзивна освіта включає:

- визнання рівної цінності для суспільства всіх учнів і педагогічних працівників;
- підвищення ступеня участі учнів у навчальному процесі та позашкільних заходах й одночасне зменшення рівня ізоляваності частини учнів;
- зміни в політиці навчального закладу, практиці та шкільній культурі з метою приведення їх у відповідність з різноманітними потребами учнів, які навчаються в даному навчальному закладі;
- Подолання бар'єрів на шляху отримання якісної освіти та соціалізації всіх учнів, а не тільки учнів з інвалідністю та учнів з особливими освітніми потребами;
- аналіз і вивчення спроб подолання бар'єрів і покращення доступності навчальних закладів для окремих категорій учнів. Проведення реформ і змін, спрямованих на користь усіх учнів;
- переконання, що відмінності між учнями – це ресурс, що сприяє педагогічному процесу, а не перешкоди, які необхідно долати;
- визнання прав дітей на отримання освіти в загальноосвітніх навчальних закладах, що розташовані за місцем проживання;
- покращення ситуації у школах у цілому як для учнів, так і для педагогів.
- визнання ролі шкіл не тільки в підвищенні академічних показників учнів, а й у розвитку місцевих громад;
- розвиток партнерських відносин між школами і місцевими громадами;
- визнання того, що інклюзія в освіті – це один з аспектів інклюзії в суспільстві.

2.2. Переваги інклюзивної освіти:

Для дітей з особливими потребами:

- завдяки цілеспрямованому спілкуванню з однолітками поліпшується когнітивний, моторний, мовний, соціальний та емоційний розвиток дітей;
- ровесники відіграють роль моделей для дітей з особливими освітніми потребами;
- оволодіння новими вміннями та навичками відбувається функціонально;
- навчання проводиться з орієнтацією на сильні якості, здібності та інтереси дітей;
- у дітей є можливості для налагодження дружніх стосунків зі здоровими ровесниками й участі у громадському житті.

Для інших дітей:

- діти вчаться природно сприймати і толерантно ставитися до людських відмінностей;
- діти вчаться налагоджувати й підтримувати дружні стосунки з людьми, які відрізняються від них;
- діти вчаться співробітництву;
- діти вчаться поводитися нестандартно, бути винахідливими, а також співчувати іншим.

Для педагогів та фахівців:

- вчителі інклюзивних класів краще розуміють індивідуальні особливості учнів;
- вчителі оволодівають різноманітними педагогічними методиками, що дає їм змогу ефективно сприяти розвитку дітей з урахуванням їхньої індивідуальності;
- спеціалісти (медики, педагоги спеціального профілю, інші фахівці) починають сприймати дітей більш цілісно, а також вчаться дивитися на життєві ситуації очима дітей.

3 вересня 2018 року інклюзивна освіта стала обов'язковою в усіх школах. Перший крок — готовність викладачів, батьків та дітей працювати з дітьми з особливими освітніми потребами. Другий — готовність самих закладів, їхньої інфраструктури і перетворення застарілих психолого-медико-педагогічних консультацій в інклюзивно-ресурсні центри.

3. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи

- Італія (В оновленому «Законі про освіту» 1992 р., у розділі про навчання дітей з особливими потребами, серед пріоритетів визначено: роботу щодо взаємодії шкіл з установами різного підпорядкування з метою надання всебічної допомоги школярам з особливими освітніми потребами різнопрофільними фахівцями, які мають працювати узгоджено та в тісному контакті; залучення батьків до процесу навчання дітей з особливостями розвитку тощо.)
- Австрія (В освітній системі Австрії функціонують центри спеціальної освіти, які несуть відповідальність за навчання дітей з особливими потребами в масових загальноосвітніх закладах і координують роботу всіх фахівців, залучених до цього процесу. Спеціалісти цих центрів діагностують дітей, консультують вчителів, надають навчально-методичну допомогу спеціальним педагогам і батькам учнів з порушеннями розвитку, проводять семінари та тренінги з підвищення кваліфікації, співпрацюють з адміністративними місцевими службами, медичними центрами тощо.)
- Бельгія (У Бельгії основними службами підтримки дітей з особливими потребами в умовах сумісного навчання є психолого-медико-соціальні центри, що забезпечують надання спеціальних додаткових послуг учням, які того потребують. Залежно від кількості школярів з особливостями розвитку в певній місцевості, організовуються ПМС-центри різного підпорядкування (позашкільні та шкільні).
- Голландія (Наразі в Голландії у системі спеціальної освіти функціонують спеціальні заклади для глухих і слабочуючих дітей, для дітей з важкими порушеннями мовлення, зору, порушеннями опорно-рухового апарату, хронічними захворюваннями, легкою та тяжкою розумовою відсталістю, порушеннями поведінки, з проблемами в навчанні, з комплексними дефектами. 70% від загальної кількості школярів, які перебувають в системі спеціальної освіти – це діти з розумовою відсталістю та труднощами у навчанні.
Нині ситуація в системі освіти Голландії характеризується регіональною різноваріантністю надання освітніх послуг дітям з особливостями психофізичного розвитку.)
- Швеція (Шведська модель психолого-педагогічного та медико-соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами передбачає використання спеціальної допомоги як позашкільних служб, так і фахівців, які працюють за угодами в навчальних закладах, зокрема, асистентів

педагога. В усіх територіальних округах країни функціонують Центри дитячої реабілітації, співробітники яких надають необхідну допомогу дітям з обмеженими можливостями.)

- Німеччина (Психолого-педагогічний супровід забезпечується педагогічними центрами, які функціонують у кожному регіоні, хоча форми організації роботи можуть бути різними.

Центри надають різнопланову допомогу школярам з особливими освітніми потребами, проводять з ними профорієнтаційну роботу, координують діяльність різнопрофільних фахівців, консультують батьків і вчителів масових та спеціальних шкіл тощо.

Окрім центрів підтримку учням з особливими потребами надають служби, що функціонують поза межами шкіл і фінансуються органами місцевого самоврядування. Це – медико-соціальні служби, ресурсні центри, реабілітаційні заклади тощо. Нині у Німеччині, паралельно із системою спеціальних освітніх установ, де перебувають діти, переважно, зі складними порушеннями, функціонують заклади інклюзивного навчання.)

4. Поради щодо організації першої зустрічі з батьками дитини з ООП :

- 1) Вивчення документації;
- 2) Зайнятись самоосвітою;
- 3) Ознайомлення з дитиною, психолого-педагогічне обстеження дитини (логопед, медичний працівник, муз-керівник і т.д.);
- 4) Неформальна зустріч з дитиною (продумати місце зустрічі і час);
- 5) Індивідуальні зустрічі з дитиною;
- 6) Продумати запитання до батьків і можливі відповіді(розмова у формі діалогу, вивчити позиції батьків);
- 7) Правило конфіденційності !

5. Мультфільми, які навчають дітей толерантності:

- **«ПОДАРУНОК»**

2015, Німеччина

Зворушлива історія про дружбу, об'єднану спільним болем. За 4 хвилини ви зміните своє ставлення не лише до свого життя, але й навчитесь розуміти чужу, особливу історію.

- **«МАЛЕНЬКА КАСТРУЛЬКА АНАТОЛЯ»**

2014, Франція

Головний герой мультфільму – Анатоль вже не пам'ятає, звідки взялася маленька каструлька, яку він усюди тягає за собою на мотузочці. Вона відчутно заважає йому, застрягаючи то тут, то там, ускладнюючи його пересування.

Одного чудового дня Анатолі це набридає і він вирішує сховатися від неї і від усіх, щоб нічого не бачити і самому не бути видимим. Однак, і, можливо, це на краще, зробити це не так і просто. Короткометражка через дитячі образи пояснює, що бути особливим – це нормально.

○ **«АКУРАТНА ІСТОРІЯ»**

2014, Росія

Російський фонд «Діти БЕЛА» («Дети БЭЛА») до дня рідкісних захворювань випустив короткометражку про хлопчика Микиту (Никита), який готується йти в школу, але через свою крихку шкіру зіштовхується із низкою проблем.

○ **«СТРУНИ»**

2014, Іспанія

Красива історія про рівність, солідарність, дружбу і дитячу мудрість, якій варто повчитися навіть дорослим.

○ **«ПРО ДІМУ»**

2016, Росія

Мультфільм «Про Діму» розповідає про зустріч дівчинки Міри і хлопчика, не схожого на її друзів. Діма погано ходить і майже не говорить, але цікавість Міри і добрі поради її мами стають початком справжньої дружби.

○ **«ТАМАРА»**

2013, США

Цей зворушливий короткометражний мультфільм розкаже про дівчинку Тамару, яка мріє стати танцівницею. Вона танцює під звуки музичної скриньки, не помічаючи нічого навкруги. Але чому так засмучується мама, коли бачить це? Виявляється, Тамара не чує музику – вона глуха.

○ **«СЕКРЕТ МАЕЛА»**

2014, Франція

Автори цього мультфільму хотіли пояснити не лише дітям, а й дорослим тему ставлення до людей з синдромом Ангельмана. Щоб оцінити тонкість цього фільму, його варто подивитись кілька разів.

○ **«МІЙ БРАТИК З МІСЯЦЯ»**

2007, Франція

Цей чудовий анімаційний фільм створив Фредерік Філібер, батько аутичного хлопчика.

Автор поділився своїми переживаннями та ідеєю:

Коли ми зрозуміли, що в нашого сина проблеми, педіатр направив нас в центр психічного здоров'я, в якому ми, батьки, почали проходити сеанси психоаналізу. Ми стали шукати інші рішення по догляду за хворими дітьми в лікарнях і вдома, і паралельно ми вирішили створити фільм. Це був спосіб розказати невелику історію, щоб говорити про проблему аутизму у зрозумілій формі. Цей фільм можуть дивитися всі: батьки, спеціалісти, ті, для кого аутизм не значить нічого, і ті, хто в житті стикнувся з цим.

Наша країна вже на шляху включення дітей з ООП в освітні заклади, проте не всі заклади матеріально облаштовані, наприклад пандусами:

Пандус (фр. *pente douce* — пологий схил), — прямокутна або криволінійна в плані полога похила доріжка, яка з'єднує дві різновисоких горизонтальних поверхні, зазвичай для забезпечення переміщення колісних транспортних засобів з однієї на іншу.

Державна поліклініка №4(Каскад)

Вокзал

Проте пандус не зовсім зручний, бо закрутий, і тут потрібна допомога інших людей

Івано-Франківська загальноосвітня школа І ступеня № 8 (початкова освіта)

Серед застосувань пандуса

- створення під'їзду інвалідних візків до розташованого над цоколем будівлі входу;
- згідно з Державними будівельними нормами (ДБН) нахил пандуса не має перевищувати 1:12 (8%)^[1]
- влаштування можливості спускання / підймання в / з підземний (надземний) перехід вулиці чи автотраси із дитячими візочками, велосипедами, вантажними візками;
- забезпечення переміщення автомобілів між поверхами багатоповерхового гаража своїм ходом;
- забезпечення переміщення візків сходами, забезпечення в'їзду візків в салон або кузов автівки.

В деяких випадках пандус може замінити сходи всередині і зовні будинків, на станціях метро. У сучасному будівництві пандус влаштовується в багатоповерхових гаражах, підземних переходах тощо. У громадських місцях для зручності перевезення дитячих і інвалідних візків, сходи, як правило, дублюють пандусом.

Існують спеціальні пандуси, які встановлюються на крутих поворотах автотрас. Вони здатні зупинити автомобіль з несправними гальмами. Такий пандус виконується у вигляді підйому з пухкою поверхнею, що забезпечує ув'язання коліс. Вперше подібні пандуси побудовані в США і довели свою високу ефективність.

Висновок

Отже, інклюзія впроваджена в багатьох країнах з позитивними результатами. Наша країна стоїть на правильному шляху до хорошого рівня життя для всіх людей. Таким чином, ми розуміємо, що формувати співчуття, повагу до інших і допомогу потрібно ще з маленького віку, щоб уже в дорослому у них було бажання допомогти людині з ООП, а не обминати чи проігнорувати її. І тому, саме ми-те покоління, яке дасть великий прорив і доб'ється рівності для всіх. Людям з ООП не потрібні особливі речі, їм не вистачає лише нашого розуміння, що насправді вони потребують таких же базових потреб як і ми, і лише усвідомивши це ми почнемо відноситися до людей з ООП по-іншому, проявляючи співчуття, пропонуючи допомогу і відноситися з повагою.

Матеріальне становище нашої держави в деякій мірі блокує інклюзію. Не всі освітні державні заклади оснащені необхідним обладнанням, на відміну від спеціальних. Тому нам є куди прагнути, але головне, що ми на вірному шляху.

Не можна допомогти усім, але допомігши одній людині світ стає добрішим.

Подяка

Ми дуже хочемо подякувати тим людям, які сформували у нас правильний погляд на інклюзію, дали змогу відвідати тренінг з психологічної підготовки в роботі з дітьми, які мають особливі освітні потреби. Людям, які дали змогу поспілкуватися наживо з американцем, який знає і практикує інклюзію не один рік. Викладачам з логопедії, які провели цікаві тренінги. А також людям, які присвятили свій час для прочитання даної книжечки.

Велике дякую викладачу Сидоріву Сергію Мирославовичу і Селепій Оксані Дмитрівні за організацію тижня інклюзії Без кордонів: розвиток та підтримка інклюзивної освітньої спільноти і можливість участі в його заходах.